

Ajankohtaista vammaispalveluista

Vammaispalvelujohtaja

Paula Tiihonen 4.2.2025

Vammaispalvelujen talous

Tuhansin euroin (ulkoinen)	TP 2023	TA 2024	TPE24	TA 2025
Toimintatuotot	49 359 714	49 374 711	47 023 289	50 219 500
Toimintakulut	-103 001 037	- 110 803 405	-113 402 987	-107 052 753
Toimintakate	-53 641 324	-61 428 694	-66 379 698	-56 833 253

TA 2025

- Vammaisten asumisen palvelujen optimaalinen tuotantotapa selvitetään
- Vaalijalan tulevaisuusstrategia linjataan
- Sosiaalipalvelujen johtamisen organisaatio tiivistyy viidestä neljään palvelualueeseen
- Edelleen yhtenäistetään toimintatapoja alueella ja edistetään digitalisaatiota
- Ns. PATU-säästöt jatkuvat aikaisemman suunnitelman mukaan

Uusi vammaispalvelulaki

- Tuli voimaan 1.1.2025
- Laki soveltamisalan tarkennuksesta vahvistettiin 30.12.2024 ja tuli voimaan 1.1.2025
- Vammaispalvelulakia sovelletaan
  - erityispalveluiden järjestämiseen niille vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä.
  - vain, jos muussa laissa tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta **sopivia** ja **riittäviä**
  - Oikeus palvelun saamiseen ei perustu diagnoosiin, vaan vamman yhdessä yhteiskunnallisten esteiden kanssa aiheuttamaan toimintarajoitteeseen ja siitä johtuvaan avun tai tuen tarpeeseen. Henkilön vamman tai sairauden aiheuttamaa avun ja tuen tarvetta tulee siis aina arvioida suhteessa toimintaympäristöön ja vammaisen henkilön yksilölliseen elämäntilanteeseen
- Lisäksi asiakkaan tuen tarpeen tulee täyttää palvelukohtaiset myöntämisperusteet

Siirtymäaika

- Hakemukset jotka tulevat vireille 1.1.2025 alkaen, käsitellään uuden lain mukaan
- Tätä ennen saapuneet vireilletulot, oikaisuvaatimukset ja valitukset käsitellään vanhan lain mukaan
- Vanhan lain mukaan tehdyt päätökset ovat voimassa siihen merkityn ajan, mutta korkeintaan vuoden 2027 loppuun
  - Kaikki päätökset muutetaan siirtymäaikana uuden lain mukaisiksi
  - Aina asiakkaan aloitteesta / pyynnöstä
  - Hyvinvointialueen aloitteesta, kun asiakkaan palvelutarve muuttuu
    - Palvelujen tulee muodostaa asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen vastaava palvelukokonaisuus

Keskeisiä muutoksia

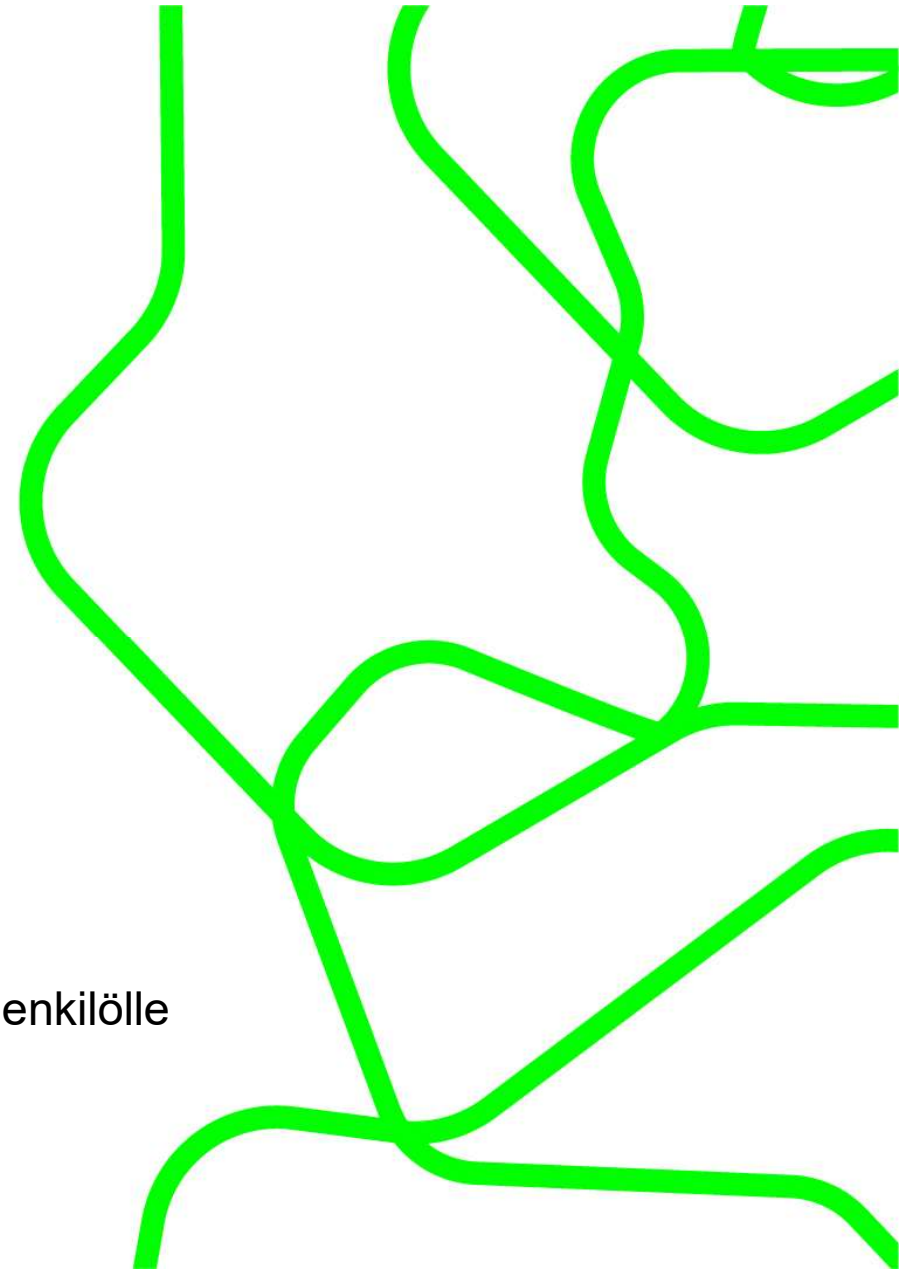
- Kaikki palvelut kaikille vammaisille henkilöille myönnetään vammaispalvelulain mukaan
- Erityishuoltolain mukaan ei enää järjestetä palveluja
- Erityishuoltoon otetaan kehitysvammalain mukainen henkilö, jonka itsemääräämisoikeutta voidaan vaativan moniammatillisen tuen palvelussa joutua rajoittamaan
  - Erityishuoltoon ottamisesta päättää päätöksiä tekevä vaativan moniammatillinen asiantuntijaryhmä PÄTEVÄ

Palvelut

Hyvinvointialueen on järjestettävä;

- 1) valmennusta;
- 2) henkilökohtaista apua;
- 3) erityistä osallisuuden tukea;
- 4) tuettua päätöksentekoa;
- 5) vaativaa moniammatillista tukea;
- 6) asumisen tukea;
- 7) lapsen asumisen tukea;
- 8) tukea esteettömään asumiseen;
- 9) lyhytaikaista huolenpitoa;
- 10) päivätoimintaa;
- 11) kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa;
- 12) liikkumisen tukea; ja
- 13) taloudellista tukea hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle

- Voidaan myöntää määrärahojen puitteissa
  - Lähiyhteisön valmennusta osana vammaisen henkilön omaa valmennusta
  - Teknisten ratkaisujen ja muiden kuin lääkinnällisen kuntoutuksen välineiden hankkimisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista puolet, jos vammaisen henkilö tarvitsee niitä:
    - päivittäisissä toimissa;
    - liikkumisessa;
    - vuorovaikutuksessa; tai
    - vapaa-ajan toiminnoissa
  - Toimintarajoitteen edellyttämät välttämättömät ja kohtuulliset muutostyöt, jotka tehdään vakiomalliseen välineeseen tai muuhun tekniseen ratkaisuun sekä autoon tai muuhun kulkuvälineeseen.
  - Korvaus vammasta aiheutuneisiin tavallista suurempiin ravinto- tai vaatetuskulut

Soveltamisohje

- Vammaispalvelun viranhaltijat koulutettiin syksyn kestäväällä 5 päivän koulutuksella
- Eloisan vammaispalvelulain soveltamisohjeet on tarkoitettu täydentämään ja tarkentamaan vammaispalvelulain ja THL:n Vammaispalvelujen käsikirjan ohjeita. Soveltamisohjeiden avulla varmistetaan yhdenmukaiset palvelujen myöntämiskäytännöt Etelä-Savon hyvinvointialueella. Soveltamisohje on tarkoitettu viranhaltijoille sitovaksi käyttöohjeeksi
- Soveltamisohje ei rajoita viranhaltijoiden yksilökohtaista arviointia ja harkintaa, koska palveluja ja tukitoimia myönnettäessä tulee aina huomioida asiakkaiden yksilölliset tarpeet
- Soveltamisohje on tarkennusta ja stilisointia vaille: Haasteena on ollut löytää ilman kokemusta ne asiat, joita tulisi ”ohjeistaa”
- Tavoite toimialajohtajan hyväksyntä ohjeelle helmikuun aikana, jotta viranhaltijat saavat ohjeen käyttöönsä
- Soveltamisohjeen käyttäjien, vammaisneuvoston ja asiakkaiden kommentit tervetulleita
- Muutoksia ja tarkastuksia joudutaan tekemään varmasti viimeistään syksyllä
- Lisäksi oma soveltamisohje henkilökohtaisesta avusta ja omaishoidontuesta